

GÄLLIVARE- PROJEKTET ger nya jobb?

GÄLLIVAREPROJEKTET kallas en samlad aktion för att skapa fler jobb i kommunen. Tanken är att vi ser över de förutsättningar vi har och t.ex. hittar nya produkter och nya marknader för de företag som redan finns i kommunen. Gällivare Stålkonstruktioner är ett av de företag som berörs av projektet. – Han som slipar är Tord Paulsson.

Gunnar Lidman:

Ingen ska tvingas iväg!

Hur ska det gå för ungdomen i Gällivare?

Det här numret av kommunbladet handlar – som det ofta gör – mest om jobben. Situationen i Norrbotten är nu sådan att man börjar höra allvarligt menade förslag om desperata aktioner. Det mest oroande är att unga människor inte kan få vanliga arbeten på den s.k. öppna marknaden.

Invandrarverkets generaldirektör Kjell Öberg – med egna ungdomsupplevelser i arbetslöshetens Ådalen på 1930-talet – hävdade nyligen att ungdomsarbetslösheten är ett hot mot demokratin. De unga människor, som inte känner sig önskade i samhället – som börjar med att stå i arbetslöshetskö – kan få en hatisk inställning till samhället. Det har vi upplevt förr. Social oro, växande motsättningar, kan vara grogrund för våld, rasism och förakt för demokratin.

Gällivare är en av de kommuner som drabbats värst. Vi har väl ca 500 under 25 år som inte efterfrågas på arbetsmarknaden. Vi försöker möta krisen genom beredskapsarbeten – och de flesta av de jobben är meningsfyllda och ger värdefull praktik. Ändå är beredskapsjobben bara kortsiktiga insatser. Vi måste göra mer, mycket mer. Och med ordet "vi" menar jag faktiskt vi alla.

I det här numret presenteras en studie som vi kallat Gällivareprojektet. Vi vill försöka ta ett samlat grepp för att minska be-

roendet av den dominerande basindustrin. Vi måste hjälpas åt att bryta den handlingsförlamning, den känsla av vanmakt, som börjar sprida sig i Norrbotten och i vår kommun.

När man sätter sig och summerar finner man att vi faktiskt har ganska många företag med goda framtidsutsikter. Där finns ett samlat yrkeskunnande och en påhittighet, som behövs stimuleras. Hinder kan finnas. Många hämmas av att det saknas riskvilligt kapital. Många behärskar inte metoderna och kanalerna för en modern marknadsföring. Många behöver hjälp med kontakter utanför de säljkanaler som hittills dominerat.

Beroendet av LKAB har naturligtvis varit både ett hinder och en trygghet.

Det värdefulla i LKAB-förbindelserna kan ha varit kontakten med avancerad teknisk utveckling inom en industrigren. Den kontakten ska vi göra mer av.

En av poängerna i det s.k. Gällivareprojektet är att LKAB ställer upp så helhjärtat, med kunskaper, med stöd i produktutvecklingen, kanske också med ledighet för hågade "äventyrare" som vill starta eget.

Kommunen ställer upp som samordnare och rådgivare och även som insamlare av alla goda idéer. Vi har också tillsatt ett beredande organ, som ska ta tag i näringslivsfrågorna.

Gällivareprojektet är ett sätt att bearbeta den egna verklig-

heten och se vad vi kan göra av egen kraft. Samtidigt får vi inte upphöra med opinionsbildningen och inte minska trycket på de organ, som ofta fattar avgörande beslut om våra livsvillkor.

Vi ska alltså fortsätta att trycka på riksdag, regering, ämbetsverk och statliga storföretag, som har ett stort ansvar för utvecklingen i vår kommun.

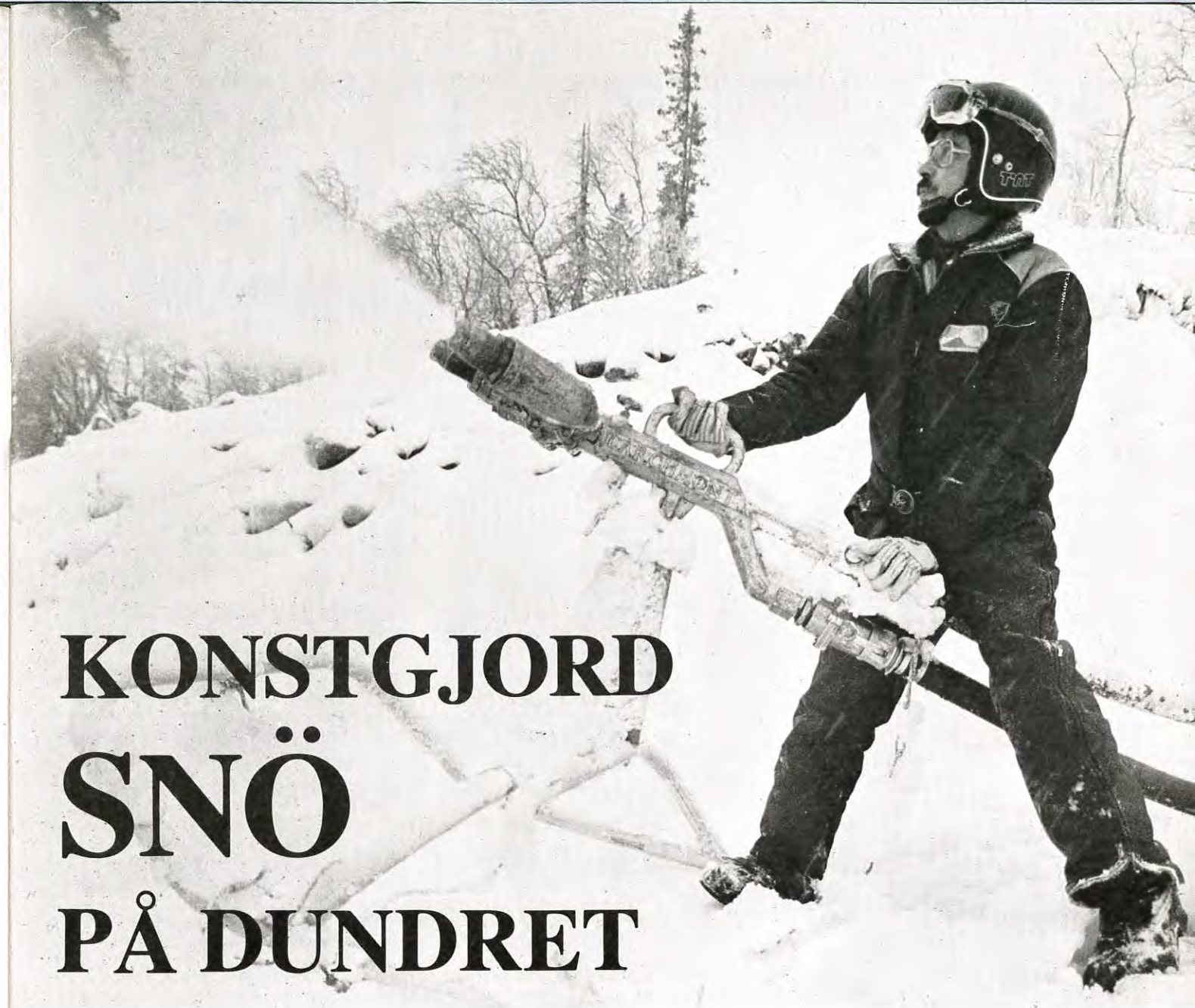
Vi har kanske upplevt den värsta konjunktur nedgången efter andra världskriget. Nu sägs det att det blir bättre tider. Och detta ökar – hur konstigt det än låter – vår oro. Vi befarar att avfolkningen fortsätter och skyndas på. Redan är värvare söderifrån i Norrbotten och erbjuder våra unga jobb och försörjning.

Vi måste skapa ett samhälle där människor inte tvingas iväg från en landsdel och en ort där de trivs och har rötterna. "Normalt" utbyte av människor mellan regioner är inget negativt, men ensidig evakuering i en riktning – söderut – finner vi oss inte i.

Vi ska försöka skapa sådana förhållanden och sådana framtidsmöjligheter att vi kan råda våra unga att stanna kvar och avvakta, att vägra flytta mot sin vilja.

Gunnar Lidman

GUNNAR LIDMAN
Kommunstyrelsens ordförande

KONSTGJORD SNÖ PÅ DUNDRET

Som alla märkt har vådrets makter ställt till en del problem i Dundrets säsongstart. Trots snöbrist kunde backarna ändå öppnas – tack vare den "snökanon" som nu tryggar snötillgången på Dundret. Det är Sixten Johansson, driftledare, som så att säga vikarierar för vädergudarna.

Snöapparaten tillverkar snö av vatten och luft, alltså ett sätt att kopiera naturen.

Dundretchefen Göran Remahl medger att det kan verka paradoxalt att Gällivare tvingas ordna vinter med konstgjord snö, men det handlar också om att skapa bra underlag i backarna. Den konstgjorda snön minskar underhållskostnaderna. Kapaciteten för de egentillverkade snöfallen är 100 kubik i timmen.

Vad händer med byggplanerna på Dundret?

När det här skrivs ligger ansökningsen om beredskapspengar hos regeringen, som för närvarande arbetar med ett "Norrbottenspaket". Stiftelsen Dundret vill bygga ut för 20 miljoner. Kommer de statliga pengarna, räknar man med byggstart i vår. Därmed skapas 16 nya jobb. Plus de ca 45 årsarbeten som byggena kräver.

11 000

När du ringer kommunen, när du de flesta kommunala förvaltningar via växel, 0970/11 000. Men socialförvaltningen (socialhjälp, äldreomsorg, barnomsorg, osv.) har egen

växel: 12 000. Under 1980 samordnas all telefonservice i en gemensam växel för all kommunal verksamhet. – Kostnad: 1,4 milj.

Lilly Strandgård i kommunförvaltningens växel.

1 MILJON

per vardag satsar vi på

KOMMUNENS SERVICE

Det betalar vi för			
	Hela kostnaden	Inkomster, bl.a. statsbidrag o. avgifter	Kommunens nettoutgifter
Gemensam kommunadministration	21.773.800	2.530.100	19.243.700
Arbete och näringsliv	12.869.900	5.937.500	6.932.400
Mark och bostäder	20.461.100	9.164.300	11.337.500
Kommunikationer	11.503.700	667.000	10.836.700
Fritid och kultur	23.124.000	2.761.100	20.362.900
Vatten, energi och avfall	17.636.200	11.665.800	5.970.400
Utbildning	88.408.300	51.201.500	37.206.800
Social omsorg	60.873.700	24.946.400	35.927.300
Miljö-, hälso- och samhällsskydd	8.134.400	2.629.800	5.504.600
Finansiering	22.737.000	203.448.100	13.997.000
	287.572.100	314.951.600	167.319.300
Överföres till kapatalbudgeten bl.a. till nybyggen	27.379.500		22.379.500
	314.951.600	314.951.600	194.698.800

Hela den kommunala servicen i Gällivare kostar i år nära 315 miljoner, alltså ca 1 miljon per vardag. Staten betalar en betydande del. När statsbidrag och andra inkomster – t.ex. avgifter för en del tjänster – är borträknade blir kommunens nettoutgift 194,7 miljoner. Av de pengarna satsar vi drygt 22 miljoner i nya anläggningar – och dessutom lånar vi 10 miljoner till nybyggen. Kommunalskatten är oförändrad men en av de högsta i landet, sammanlagt 31 kronor per beskattad hundralapp. Landstinget, som bl.a. ansvarar för sjukvården får 12:50 per hundra kronor (per skattekrone) och församlingen 95 öre. Kommunens andel är alltså 17:55.

1979 är, om man bara ser till siffrorna för året, ett ganska gott år för Gällivare kommun – fast orosmolnen är många.

Vad vi kan kosta på oss i år är beroende av de inkomster för 1977 som vi deklarerade i februari i fjol. Kommunens skatteunderlag ökade, vilket ökade inkomsterna

Så har kommunalskatten ökat under 1970-talet

Gällivare kommun får i dag 17:55 av varje beskattad hundralapp (alltså per "skattekrone"). Dessutom betalar de invånare som är med i statskyrkan 0:95 per skattekrone till församlingen och 12:50 till landstinget. Den totala kommunalskatten är alltså 31 kronor per beskattad hundralapp. Så här har kommunalskatten utvecklats under 1970-talet:

Budgetår	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79
Kommun	13:10	13:10	14:75	14:75	14:75	15:75	15:75	16:55	17:55	17:55
Församling	0:75	0:75	0:75	0:75	0:75	0:75	0:75	0:95	0:95	0:95
Landsting	9:00	9:00	10:50	10:50	10:50	10:50	11:00	11:00	12:50	12:50
Totalt	22:85	22:85	26:00	26:00	26:00	27:00	27:50	28:50	31:00	31:00

med ca 7 miljoner. Vi fick extra skatteutjämningsbidrag med 4,7 miljoner och vi hade ett överskott från 1977 på 12,7 miljoner. Dessutom steg lönerna mindre än beräknat, men den kostnadsminskningen begagnades till avsättningar i pensionsfonden. Den allmänna återhållsamheten i avtalsrörelsen – påverkad av lågkonjunkturen – kommer "surt efter" för kommunerna i form av vikande skatteunderlag i 1980 års budget.

Arbetslösheten och oron för framtiden märks i budgeten. En del sociala kostnader – t.ex. tillfällig socialhjälp – stiger kraftigt. Stora resurser satsas på att skaffa fram tillfälliga jobb.

Kommunen försöker dämpa avfolkningen, av ren självbevaringsdrift: Det garanterade skatteunderlag, som staten står för,

baseras på folkmängden den 1 januari året före budgetåret.

För varje person som flyttar – ung som gammal – förlorar kommunen 5 706 kronor i minskade skatteintäkter. En annan konsekvens är att servicen är i fara om alltför många ger sig iväg.

* * *

PARTISTÖD: Gällivare styrs av 20 socialdemokrater, 8 apk/vpk, 5 centerpartister, 3 moderater, 1 frimoderat, 2 folkpartister och 2 skp-are. Fullmäktige sammanträder 10–11 gånger per år och varje sammanträde kostar ca 15 000 kronor. Partistödet är 6 000 kronor per mandat. Dessutom anslår kommunen sammanlagt 82 000 kronor till vidareutbildning av förtroendevalda.

TRE OMRÅDEN TAR MEST AV SKATTEN

FRITID

De totala utgifterna för kommunens fritidsservice är drygt 23 miljoner. Kommunen får in ca 2,8 miljoner i avgifter och statsbidrag. Nettoutgiften är ca 20,4 miljoner.

Stiftelsen Dundret – som är en självständig verksamhet – får ett tillskott på 1,9 miljoner av kommunala skattepengar, därav 600 000 i driftbidrag. Resten är anläggningskostnader, bl.a. räntor.

Sportanläggningarna går naturligtvis inte ihop. Det krävs stora årliga insatser av skattepengar. Sporthallen kostar ca 1,2 miljon att driva och intäkterna är bara 474 000. Bowlinghallen kostar en halv miljon. Ca 197 000 måste till av skattepengar. De tre simhallarna (Gällivare, Malmberget och Hakkas) får totalt ett par miljoner i skattepengar. Kommunen betalar nära 2,3 miljoner till föreningarnas fritidsverksamhet och nära 2 miljoner till samlingslokaler. Bibliotekens service kostar drygt 3 miljoner. Studieförbunden får drygt 1,1 miljon.

MARKNAD: Gällivare marknad – med fritidsnämnden som uppbackare – blir i år 16–18 mars.

SKOLA

Grundskolan och gymnasieskolan i Gällivare kommun kostar i år 88,4 miljoner men staten ställer upp med 51,2 miljoner. Staten betalar bl.a. skolornas lärarlöner. Nettokostnaderna för kommunen blir 37,2 miljoner. Vi satsar också 8,6 miljoner på nya lokaler och inventarier. Lokalkostnaderna är f.ö. en av de stora utgifterna, drygt 17 miljoner netto. Skolmåltiderna kostar sammanlagt 6,6 miljoner. Hälften går till mat, hälften till personal.

400 elever i vår kommun måste ha skolskjuts varje dag och det kostar ca 4 000 kronor per elev och år. Försök med den s.k. SIA-skolan (SIA betyder skolans inre arbete) har inletts. Ett inslag i reformen är att kommunens ansvar för fritidsverksamheten ökar. Kostnaderna beräknas i år till ca 1 miljon.

RULLBRÄDEN: Trafiksäkerhetskommittén ville dels ha förbud mot rullbrädesförsäljning, dels ordna platser för åkning i väntan på regeringsbeslut om förbud. Fritidsnämnden har yttrat sig om förslag 2 men anser sig inte ha råd att satsa på den sporten. Kanske lämpligare med en skolgård? Skolstyrelsen har fått ärendet.

SOCIAL

Den sociala omsorgen är i år en kommunal kostnad på 35,9 miljoner. Den verkliga kostnaden är mycket större, eftersom staten betalar en del och enskilda en del i form av avgifter. Socialkostnaderna är 60,8 miljoner.

Barnomsorgen kräver 22,6 miljoner, av vilket kommunen står för hälften. 245 platser tillkommer i år (och 45 nya jobb). Kommunen har nu 1 271 platser i familjedaghem, daghem, fritidshem och deltidsförskolor. Av de 245 nya platserna i år är hälften i daghem.

Socialhjälp ökar, från 1,7 miljon 1978 till 2,1 miljon i år. Orsaken är arbetslösheten.

Kommunen satsar i år 14,8 miljoner på pensionärer och handikappade (därav går 9,3 till ålderdomshemmen). Hela kostnaderna för äldreomsorg och handikappservice är nära 25 miljoner.

Pensionärerna blir fler: Från 1978 till 1982 ökar antalet invånare som fyllt 70 från 1830 till 2 105. Vi har 173 platser i ålderdomshemmen. 77 köar för plats.

UPPRUSTNING: Kommunen har anslagit 400.000 kr till upprustning av Folkets hus i Nilivaara och Ullatti.

VINTERN kostar oss 20 700 kronor per kilometer

Kommunen ansvarar för ungefär 10 mil vägar i tätorterna. Barmarksunderhållet kostar 3 800 kronor per kilometer och år. Vinterväghållningen 20 700 kronor per kilometer och år.

KÖR INTE PÅ TOMGÅNG! Om inte bilisterna slutar med tomgångskörningen måste hälsovårdsnämnden utfärda förbud.

KRISENS OFFER

De beredskapsarbetande behövs! Beredskapsjobben kan också ge värdefull yrkeserfarenhet. Gina Olofsson jobbar i fritidshemmet, Parkskolan – och ser ut att trivas.

Ungdomar gör nytta i extrajobb

Överallt möter du dem. I vårdinrättningar, på kontor, i industrier, i fritidsanläggningar, i föreningslivet jobbar hundratals ungdomar, som annars skulle vara arbetslösa. Med stöd av 75 procents statsbidrag har Gällivare kommun satsat hårt på att skaffa fram extrajobb för att dämpa krisen. Beredskapsarbeten för ungdomar förekommer nu nästan överallt i samhället. Under första halvåret ska minst ett par hundra jobba i olika kommunala förvaltningar. Dessutom ska 56 ha jobb i föreningslivet. I juni beräknas minst 400 unga ha beredskapsarbeten. Bakgrunden är produktionsnedskärningar och anställningsstopp överallt. Från hösten 1976 till hösten 1978 ökade antalet arbetslösa under 25 år till ca 500. Kommunen har tillsatt en särskild arbetsgrupp, som försöker skaffa tillfälliga beredskapsarbeten – i väntan på bättre tider.

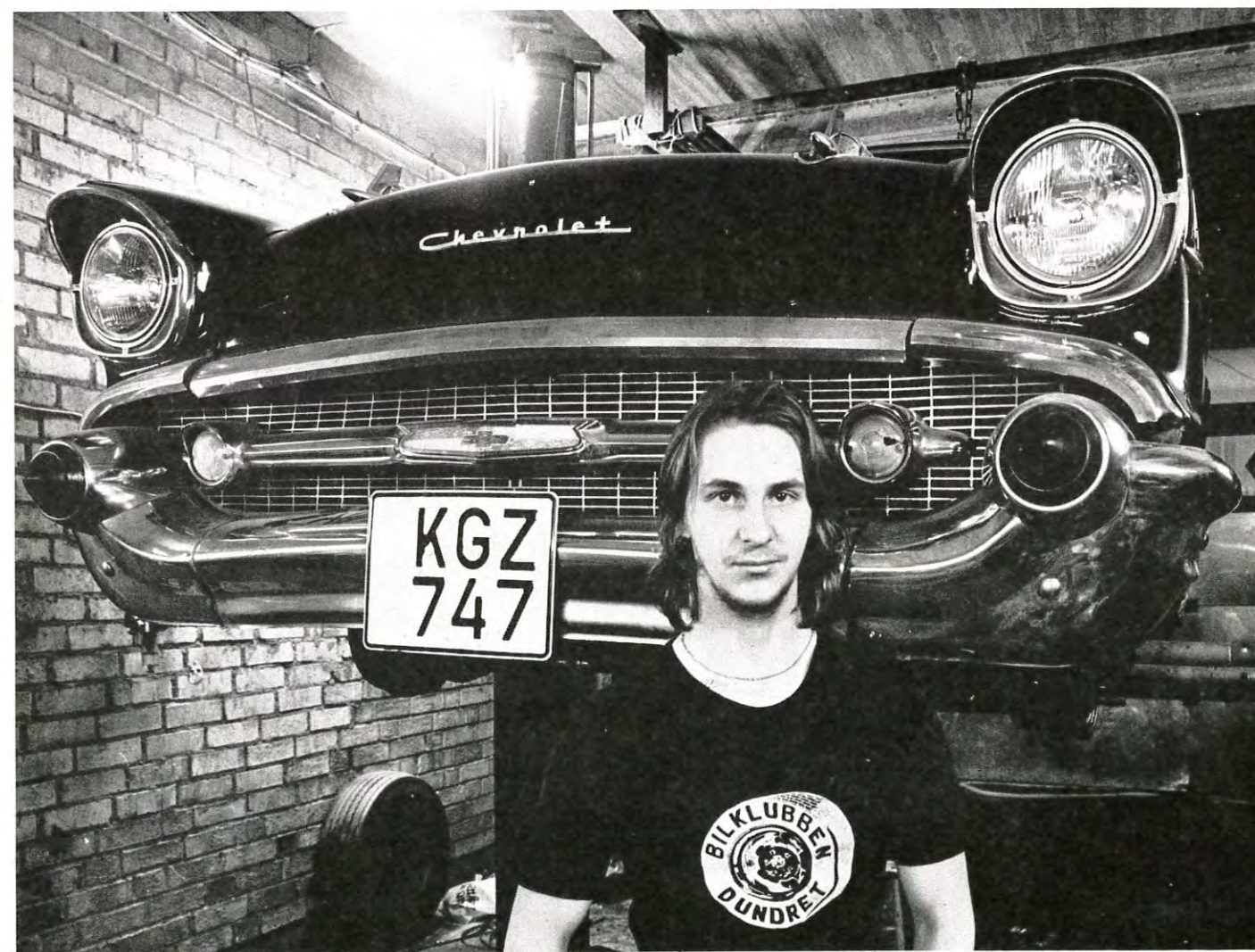
Många ungdomar har fått beredskapsjobb i äldre-
vården. Lise-Lotte Olovsson arbetar i äldre-
hemmet Hedgården i Gällivare och pysslar om
Hilda Savonen.

Föreningslivet får god hjälp av beredskapsarbetande ungdomar, som av-
lönas av stat och kommun. Lasse Oja spikar fågelholkar åt Malmbergets
jakt- och fiske.

Kommunens alla förvaltningar har blivit storarbetsgivare åt arbetslösa
ungdomar. Olika former av miljövård sysselsätter många. Roger Oscarsson
jobbar i reningsverket.

Genom beredskapsjobben får många en chans att utveckla sina favoritintressen på heltid – som Benny Karlsberg, beredskapsarbetare i bilklubben Dundret.

Samlad aktion för nya jobb

Alla behöver inte arbeta åt LKAB

Gällivare kommuns 25 000 invånare är nästan helt beroende av LKAB och gruvindustrin. Den övriga industri vi har i kommunen är "bihang" till gruvan. Många små och medelstora företag är underleverantörer eller serviceföretag åt LKAB. LKAB-krisen de senaste åren har avslöjat riskerna med det ensidiga LKAB-beroendet – och möjligheterna! Yrkeskunskunden, erfarenheterna och påhittigheten i de industrier som jobbat åt LKAB, är naturligtvis en tillgång. Den tekniska kunskapen i LKAB borde också kunna tas till vara på andra fält. Dessutom har kommunens insatser för att skapa nya arbeten fått ökad tyngd i samhällsplaneringen. Därmed öppnas chanser till ett vidgat samarbete. Kommun och företag tar gemensamma tag i det s.k. Gällivareprojektet – för att utveckla de företag vi har och för att stödja produktutveckling, marknadsföring och utbildning samt i olika former stimulera påhittigheten. Alla goda idéer ska tas till vara.

Vi är 25 000 invånare i kommunen och 13 300 har jobb – plus ett par tusen som tillfälligt har beredskapsjobb eller utbildas genom arbetsmarknadsstyrelsen (ams). Vid årsskiftet var 1 200 arbetslösa (nära 9 000 i länet).

Gällivare har drabbats hårt av krisen. 1977–1978 förlorade kommunen 570 jobb. Av dem fanns 270 i LKAB och 200 i Vattenfall. Prognoserna för de närmaste åren pekar på fortsatt nedgång. Minst 450 jobb försvinner till 1985. Siffran är i underkant. Att folkmängden minskar får oanade konsekvenser för servicenäringarna. Byar utarmas. Skolor och affärer läggs ner. Kommunikationerna sviktar. Enda möjligheten att bryta den cirkeln är att skapa nya arbeten, som i sin tur "föder" andra jobb. Industrin är livsnödvändig för Gällivares framtid.

LKAB:s ROLL

Alla känner ju till LKAB:s roll. Men hur dominerande är det statliga gruvföretaget? 85 procent av jobben i industrin finns i

gruvindustrin. Och 75 procent i ett enda företag, LKAB.

Var fjärde arbetande jobbar i gruvindustrin.

Men fyra av fem invånare i kommunen är direkt eller indirekt beroende av LKAB.

Under 1977 var 12 industriföretag i kommunen underleverantörer åt LKAB.

GÄLLIVARE KRÄVER

Gällivare kräver. Gällivare uppvaktar... En kommun som sedan seklets början bidragit till hela landets välfärd genom gruvindustrin – och som dessutom har riksklenoder i naturvärden och en betydande del av elproduktionen – har naturligtvis rätt att ställa krav. Det sker också. Kommunen hävdar i olika sammanhang att statens ägaransvar i gruvindustrin också medför ansvar för den allmänna utvecklingen.

Men det går inte bara att lita till initiativ utifrån och "uppifrån".

Ska något ske måste vi som lever i Gällivare börja bearbeta verkligheten i den egna kommunen. Vad kan vi själva göra? Kan vi göra mer av de företag vi har? Kan vi hitta på något nytt?

LKAB-FIXERINGEN

Den samlade attack, som kallas Gällivareprojektet, har föregåtts av en del under-

sökningar. En konsultbyrå, Indevo, har gjort en förstudie med en mängd intervjuer kring befintlig industri och möjligheterna att utveckla nya verksamheter.

Rapporten berättar om LKAB-fixeringen. I alla tider har gruvan varit en ganska trygg födkrok; gruvan finns alltid, har man tyckt.

Intresset att ta risker, att satsa på något nytt och okänt, att bryta sig ur och starta eget är t.ex. inte särskilt utbrett.

I dag är det nödvändigt att bryta det totala LKAB-beroendet.

Och här finns utvecklingskraft!

150 NYA JOBB

I många företag pågår i dag en mycket målmedveten omställning till produktion, som minskar LKAB-beroendet. Nya produkter provas, nya samarbetspartners hittas, nya marknader öppnas.

Ett exempel är Gällivare Stålkonstruktioner AB. Roger Johansson, som äger företaget tillsammans med Stig Larsson, berättar att Gällivare Stål till 40 procent var

Genom samarbete med ett stockholmsföretag hittade Gällivare Stålkonstruktioner en ny produkt och nya marknader. Ingvar Björklund svetsar silosväggar.

LKAB-anställda får ledigt för att starta eget?

forts.

beroende av LKAB; övrig kapacitet inriktades på byggindustrin, Vattenfall, NJA, osv. Företaget drabbades hårt av nedgången. Dels sviktade LKAB, dels började Vattenfall nedtrappningen av jobben i Luleälven.

Gällivare Stål bjöd ut sitt kunnande på öppna marknaden, bl.a. genom annonser i fackpress och fick kontakt med ett stockholmsföretag. I dag är jobben med det företagets framgångsrika silosystem en viktig del av produktionen i Gällivare Stål – och mitt i krisen har antalet anställda ökat med 10, till 63.

Roger Johansson:

– Jag är glad över det här samarbetet med kommunen. Vi har mycket att vinna på samverkan, när det gäller att skaffa fram riskvilligt kapital, marknadsföring, lokaler, mark osv.

Konsulterna i Indevo räknar med att den produktförnyelse och utvecklingskraft,

Förstudien för det s.k. Gällivareprojektet presenterades på en presskonferens.

Roland Carlsson sysslar med planering i kommunförvaltningen och blir nu den tjänsteman som ska hålla i näringslivsfrågorna, främst det s.k. Gällivareprojektet. Tala med honom om idéer!

som finns i små och medelstora industrieföretag i Gällivare, ska ge ca 150 nya jobb till 1985.

Fullföljs ansatserna från kommunen, LKAB och andra inblandade skapas också ett helt nytt klimat för företagsamhet.

FILIAL I STOCKHOLM?

Inom ramen för Gällivareprojektet ska nu en mängd samarbetsmöjligheter analyseras. Kanske kan man hitta former för affärsnära samverkan. Kanske kan två företag stötta varann i ett projekt? Är det dags att starta en industriförening? Kan produkter från Gällivare marknadsföras under gemensam "flagg"? Kan man starta ett marknadsföringsbolag i Stockholm?

Viktigt är att kommunen ställer upp helhjärtat, som "motor", samordnare, rådgivare, uppbackare.

En effekt av samordningen är att olika läns- och riksorgan lyssnar, om olika delar av projektet presenteras som inslag i en helhet.

Ändå får inte den lilla "byggstenen" försummas. Debatten om regionalpolitiken handlar nästan bara om "de stora greppen". Gällivareprojektet vill också lyfta fram små initiativ, som till en början inte ger så många jobb.

"STARTA-EGET-LEDIGT"

Många drar sig för att "hoppa i kallt vatten", ta chansen, starta något eget.

20 milj lokaliseringsstöd Resultat: minus 2 jobb

Året 1965–1978 fick 11 företag i Gällivare kommun ca 20 miljoner i stöd genom lokaliseringspolitiken. Totalresultatet i de företagen blev – minus två jobb . . .

Två av de 11 företagen är nyetableringar i kommunen, Brason och Nitro Nobel.

Under 1960-talet och 1970-talet har kommunen förlorat 1 500 jobb i industrin och inom jord- och skogsbruk.

Den sammanfattningen finns i ett yttrande från kommunen om ett stat-

ligt betänkande, som utvärderar lokaliseringspolitiken.

Lokaliseringspolitiken anses ha skapat ca 5 000 arbetstillfällen i Norrbotten. Men 90 procent av jobben hamnade i kustregionen, varav hälften i Luleå kommun.

Varför blev resultatet så klen i Gällivare? Kommunen pekar på det ensidiga näringslivet. All industri utanför LKAB och Boliden är lego- eller serviceverkstäder. Statsföretag och därmed LKAB har dessutom inte haft uppdraget att bredda

och utveckla verksamheten i malmfälten. De statliga företagen måste få en mera uttalad regionalpolitisk uppgift, hävdar kommunen.

De medel som LKAB från 1960 avsatt till Norrlandsfonden har mer och mer hamnat utanför malmfälten och länet.

Gällivare är en av landets mest arbetslöshetsdrabbade kommuner. Arbetslösheten är fyra gånger så hög som riksgenomsnittet. Kommunen efterlyser regionalpolitiska mål för basindustrierna.

forts.

Ändå saknar Gällivare företag inom t.ex. gummi, plast, kemi, finmekanik och elektronik. Kommunen hoppas nu bl.a. på en del idémänniskor inte bara inom LKAB.

En anställd kan få ledigt för att pröva ett nytt jobb. Det borde också vara möjligt att få "starta-eget-ledigt" under en provtid eller att starta företag på deltid. LKAB kan också med sitt kunnande och sin organisation bidra till att utveckla nya produkter och konstruktioner.

VAD HÄNDER NU?

Företagsanalysen ska fullföljas till i mars. Meningen är att varje företag ska presentera ett utvecklingsprogram.

Nystartade företag ska ägnas en specialstudie: Vilka är svårigheterna? Idéjakt: i samarbete med banker, LKAB och andra söks nya idéer och företagsamt folk i kommunen. Tekniska högskolan i Luleå ska eventuellt medverka i det jobbet.

Ett särskilt organ ska hålla i det fortsatta jobbet. Ordförande är Ulf Sundberg, som också är kommunstyrelsens vice ordförande. Ledamöter är Karl-Erik Häll, Ralf Lundberg och Albin Fyrsjö. Ansvarig tjänsteman blir Roland Carlsson. De som vill veta mer eller har idéer kan tala med honom, 0970/110 00.

I höst ska kommunen ha förslag om en mera definitiv organisation, när det gäller kommunens ansvar för näringsfrågorna.

SAME-SM: Gällivare sameförening arrangerar Same-SM på skidor med 250 deltagare 9–11 mars. Kommunen bjuder på gratisbad och ger 5.000 kr till en kamratmåltid.

Gällivare kräver etableringskontroll

Samhället måste ha starkare styrmedel, t.ex. etableringskontroll, hävdar Gällivare kommun i ett yttrande om framtidens regionalpolitik. Det är den statliga sysselsättningsutredningen, som bl.a. har föreslagit en rad nya stödformer.

Ett av förslagen välkomnas av kommunen: utredningen föreslår att landet ska indelas i sex s.k. stödområden. I dag har vi tre – och det har skett en betydande uttunning när det gäller att ta till lokaliseringspolitiska medel i krisorter och krisbranscher. Det har gått ut över de landsdelar som har det värst. Fler stödområden förutsätter också fler och mer utvecklade stödformer.

Erfarenheterna av regionalpolitiken är inte särskilt positiva. Kommunen kräver en mera offensiv och styrande regionalpolitik. Regionalpolitik handlar om av-

vägning mellan olika regioner i landet – och den avvägningen förutsätter att det finns en övergripande sysselsättnings- och näringspolitik. Sådan saknas.

Enligt utredningens förslag hamnar Gällivare kommun i stödområde 6, alltså de delar av landet där behoven är störst.

Kommunens arbetskontor vädjar: Släng inte ut snö och is på gatan då ni skottar. Och lägg inte upp trafikfarliga snöupplag nära gatukorsningar. Skadas något i samband med snöröjning – ett staket, en brevlåda, osv – måste skadan besiktas. Ring arbetskontoret.

Det har blivit enklare att hitta i SOCIALFÖRVALTNINGEN

Nu har det blivit enklare att hitta i socialförvaltningen. Mindre byråkratiskt. Mera personligt. Och effektivare. Det är i varje fall vad alla hoppas efter en genomgripande omorganisation.

Vad man än har för ärende till socialförvaltningen söker man upp eller ringer till den arbetsgrupp inom förvaltningen som svarar för det område där man bor. I den gruppen finns alla sociala tjänster samlade – de som sysslar med barnomsorg, äldreomsorg, hemhjälp, socialhjälp, osv.

Socialförvaltningen med alla dess experter har alltså "decentraliserats" till arbetslag, där hela det sociala arbetet lever närmare människorna. De som arbetar i förvaltningen ska verkligen lära känna "sitt" område.

Bakgrunden till omorganisationen är den debatt om socialtjänsten, som pågått de senaste åren. Flera omfattande statliga utredningar har lagts fram. Samverkan mellan olika organ och en helhetssyn på människors livsvillkor och problem – det är det genomgående och det nya, som har format organisationen. Det finns också, både bland berörda människor och de tjänstemän som gör jobbet, en växande ölust inför en svåröverskådlig specialisering.

Att slussas hit och dit mellan olika avdelningar och specialtjänster är också irriterande.

Bilderna på det här uppslaget visar vilka som arbetar i de olika grupperna.

Socialförvaltningen har för att klara administrativa och andra frågor utanför de direkta vårdproblemen fört samman vissa funktioner i en administrativ avdelning. Avdelningen, som i avvaktan på den nya förvaltningsbyggnaden finns på Storgatan 1 i Gällivare, innehåller tre sektioner. En katedral, som sköter budget- och övriga ekonomiska frågor; en för planering och utredning som tillsammans med vårdgrupperna upprättar långsiktiga planer, projekt m.m. samt en för personalfrågor som tillsammans med kommunens personalavdelning svarar för huvuddelen av personalfunktionerna för de cirka 650 anställda under sociala centralnämnden. På Storgatan 1 har också ordföranden och socialchefen sina expeditioner.

De svarar för MALMBERGET

De svarar för socialtjänsten i MalMBERGET, sittande från vänster: Annika Nordvall, Eva Wiklund, Sven Larsgren, Lena Kallander, Gunilla Nilsson. Stående från vänster: Anjela Hedalm, Ingalill Hansson, Anders Blom, Agneta Wikström, Mary Lindberg.

De svarar för KOSKULLSKULLE/LANDSBYGDEN

Bor du i Koskullskulle eller på landsbygden kan du tala med (sittande från vänster) Ylva Dyrander, Kerstin Pettersson, Lena Jonsson, Rut Lydén, Thomas Lilja och (stående från vänster) Eivor Pärni, Britt-Inger Gustafsson, Birgitta Tölgren, Maud Lindgren och Monika Norberg. De som saknas på bilden är Katrin Söderström och Irene Johansson.

De svarar för GÄLLIVARE

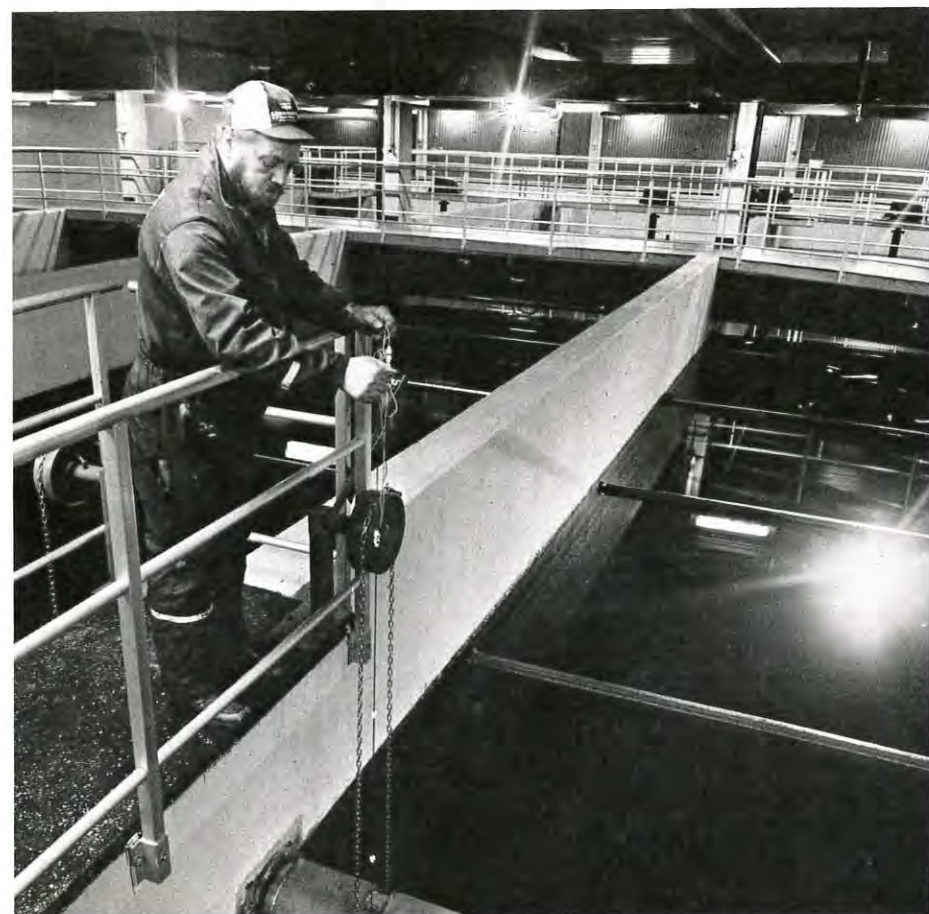

Gällivarebornas "socialkontor" består av (sittande från vänster) Britta Martinsson, Eila Henriksson, Mayvor Larsson, Britt-Marie Engelmark, Ulla Larsson samt (stående från vänster) Sven Johansson, Ethel Eriksson, Maj Hillerström, Leif Edlund. Maj-Lis Hannu saknas på bilden.

Nu fungerar reningsverket

Driften i reningsverket är i stor utsträckning automatiserad. Maskinist Kjell Roxbäck kontrollerar värdena vid slambehandlingen.

Arent Olofsson inspekterar ett av "reningsbaden" i den nya anläggningen.

... och det blev tre nya jobb!

Som vi noterade i förra numret av Kommunbladet är avloppsreningen i vår kommun nu så långt driven som tekniken tillåter och lagarna kräver.

Avloppsvattnet renas till 90 procent innan det släpps ut i Kavajokk och Lina älv.

Reningsverket har kapacitet att ta hand om avloppet från 27.000 invånare.

Det har kostat 19 miljoner och stationen ställer upp med 9 genom naturvårdsverket.

Denna insats för miljövården har också skapat nya jobb. Bemanningen har ökat, med tre tjänster. Dessutom kommer det att krävas en del extra-insatser att kontrollera och täta äldre avloppsledning.

Konsumentnämnden informerar

Planera dina inköp – så får du MERA FÖR PENGARNA

Så här använder vi våra matpengar:

27% går till basmaten: Mjölk, ost, potatis, matbröd, andra spannmålsprodukter, matfett.

42% går till tillägget som vi varierar vår matsedel med: grönsaker, rotfrukter – är det bra för de flesta att äta mera av frukt, bär, fisk, kött – kött och fisk kan många äta mindre av.

31% av matpengarna går till övrigt: öl, läsk, snack, kaffebröd, konditorivaror, kaffe, te, kakao, socker sirap m.m. – gruppen är från näringssynpunkt onödig.

Se över vad du handlar och hur

Du kan minska dina utgifter för livsmedel men ändå få en näringsriktigt sammansatt kost genom att

- äta mer basmat utom matfettet, som du bör minska på
- välja de billiga varianterna som ingår i tillägget, t.ex. kål, morötter, apelsiner, ägg, blodpudding, strömming
- skära ned på din konsumtion av varor i gruppen i övrigt.

Gör en inköpslista

Planera din matsedel: försök göra veckoinköp. Använd inköpslista så undviker du impuls köp lättare. Du spar både tid och pengar.

Använd det gula jämförpriset

Jämförpriset säger vad en vara kostar per kilo eller liter. Det står oftast på gul botten bredvid varans pris, på prisetiketter, på hyllkanter eller på en särskild pristavla. Med hjälp av jämförpriser kan du göra snabba och riktiga prisjämförelser. Men kom ihåg att priset säger ganska litet om kvaliteten och inget alls om smaken. Sådana frågor måste du ta ställning till på egen hand.

Jämförpriserna ger mera mat för pengarna

Enligt Statens Pris- och Kartell-

nämnds undersökningar kan det skilja upp till 15% på slutsumman om man med hjälp av jämförpriser genomgående väljer att köpa den billigaste varianten i stället för den dyraste av de olika varuslagen i en och samma butik. Skillnaden är betydligt mindre om du enbart utnyttjar extra priser (7%) eller "jagar" butiker med låg prisnivå (4%). 15% på matinköp för ca 1000 kr betyder att man spar omkring 150 kr. Vi kan inte dra ned matkontot så mycket, eftersom vi inte alltid vill ha den billigaste varianten av varje vara och inte heller alltid tidigare köpt de dyraste alternativen. Men det ligger ändå många insparade kronor i att för en del varor välja ett billigare märke eller en billigare förpackning.

Att köpa – kontant eller på kredit?

Köper man på kredit kan man få varan tidigare än om man först sparar ihop till hela summan men å andra sidan får man betala ett högre pris. Betalar man hela beloppet kontant kan man i vissa branscher få rabatt.

Väntar man med att köpa en vara tills man har kontanter kan visserligen priset stiga, men det kan också tänkas att det hinner komma nya modeller eller märken som passar bättre.

Krediterna är olika – jämför!

Det finns olika former av kredit: **Sparlån** ger dig lån om du spar regelbundet under minst 8 månader.

Kontokort med kredit ansöker man om hos företag som utfärdar kontokort.

Avbetalningsköp och låneköp: Krediten görs upp i affären och man kan få krediten direkt.

Banklån är du hänvisad till om du behöver låna mycket pengar.

Hur mycket kan du betala kontant?

Kontantinsatsen/handpenningen är olika för de olika kreditformerna. Kontokortet är den enda kreditformen som inte fordrar någon kontantinsats.

Vad kostar krediten?

Kreditkostnaderna är olika. Innan man går med på ett kreditköp bör man noga läsa igenom villkoren. Det tillkommer ofta kostnader som man kanske inte räknat med t.ex. expeditions-kostnader, aviseringavgifter, avbetalningstillägg, moms på kreditkostnader. Jämför inte bara kreditkostnaden i kronor. Genom att jämföra den effektiva räntan kan man avgöra vilken kredit som är billigast. Ju lägre effektiv ränta, desto billigare kredit.

Effektiv ränta: Den årliga procentuella kostnaden för skuld, där räntan beräknas på kvarvarande skuld efter varje avbetalning. Inklusive alla tillkommande kostnader.

Ett köp är ett avtal

När du beställer en vara eller en tjänst ingår du ett avtal med säljaren. Kom ihåg att både muntliga och skriftliga avtal är bindande. Särskilt för större kapitalvaror är det ofta en fördel från bevissynpunkt att ha ett skriftligt avtal vid en eventuell tvist.

På beställning bör anges: Exakt vilken vara det gäller. Bestämt datum för leverans. Priset på varan. Datum för betalning. Ev. löften som säljaren lämnat.

Du är glad för varan och över affären men det är aldrig så bråttom att du inte har tid att noga läsa igenom avtalet innan du skriver på.

Spar kvittot – det är ditt bevis på var du köpt varan och vad du betalat. Spar även beställnings- och garantisedel.

KOMMUNENS KONSUMENTVÄGLEDARE – TEL. 0970/11 000

VÄLKOMMEN till HAKKASBADET

Nu har det nya badet i Hakkas öppnat. Simhallen invigdes med gratisbad. Hakkasbadet (i anslutning till skolan) är öppet för allmänheten tisdagar, onsdagar och fredagar klockan 16–20. Priserna: 6 kronor för vuxenbad, 2 för yngre. Bassängen är 16 meter.

INTE BARA ELÄNDE . . .

Landstinget, Konsum Norrbotten och en del kommuner i länet visar upp en bild av Norrbotten som inte är så vanlig just nu: "Norrbotten i sol och snö" är temat för utställningen, som efter premiären i Luleå vandrar söderut för att krossa fördomar och visa **varför** vi norrbottningar älskar vår landsdel. Det är Bosse Marklund, som hänger gällivarebilderna.